

Odpouštění

Hošťálková 31.12.2018

Písne: Svítá 119, Zpívej 100, EZ 688, Svítá 318, EZ 636

Čtení z písma: Mk 11,25 a Mt 18,21-35

Bratři a sestry,

začátek nového roku je příležitostí pro různá předsevzetí. Jejich cílem bývá většinou náprava toho, co nám škodí nebo zahájení něčeho prospěšného. Sám si například mohu říci, „omezím se v konzumaci sladkostí a budu alespoň dvakrát týdně chodit cvičit“. Nebo si také můžu předsevzít, že se budu snažit o nápravu vztahů s lidmi v mém okolí. Ta téměř vždy začíná od odpouštění.

Když jsem se zamýšlel nad přípravou tohoto kázání a hledal jsem související oddíly v Bibli, nebylo možné přehlédnout velmi těsné spojení dvou různých odpouštění. V tom prvním nám Bůh ze své milosti a na základě Kristovy oběti odpouští naše hříchy. V druhém pak odpouštíme různá provinění těm, kteří se provinili vůči nám. Odpouštění patří mezi základní články naší víry, všichni si určitě pamatujeme následující verš z modlitby Páně:

A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. (Mt 6.12)

Nejvýstižněji popisuje vztah odpouštění od našeho Pána a našeho odpouštění ostatním lidem Ježíšovo podobenství o nemilosrdnému služebníkovi, které jsme před chvílí četli (Mt 18,21-35). Zkusme si ho volně převyprávět.

Jeden král požádal své služebníky o vyúčtování všech pohledávek. Při něm se zjistilo, že jeden z nich dluží neskutečně vysokou částku v přepočtu 30 miliard českých korun. Takový dluh byl příliš velký, prakticky nesplacitelný. Ten služebník padl k nohám svého krále a prosil o strpení. Král se nad ním smiloval a celý dluh mu odpustil.

Co by pro každého z nás v současnosti znamenal tak vysoký dluh? V podstatě vyřazení na okraj společnosti. Zkusme jsem si to představit. Veškerá naše mzda vyjma životního minima by šla na úhradu dluhu a ani do konce života bychom se nemohli přiblížit k jeho splacení. Jaký bychom měli pocit po odpouštění takového dluhu? Asi bychom se radovali a také bychom byli nesmírně vděční tomu, kdo nám odpustil.

Náš příběh ale pokračuje. Onen oddlužený služebník potkal hned před domem na ulici někoho, kdo mu dlužil v přepočtu asi 50 000 Kč. Jakmile ho uviděl, začal se okamžitě a dost nevybíravě dožadovat splacení svého dluhu. Jeho dlužník jej prosil o strpení stejnými slovy, kterými on před chvílí uprosil svého krále. Asi bychom očekávali, že se náš oddlužený služebník na svém dlužníkem slituje, tak jako se král slitoval nad ním. Vždyť je po něm žádáno odpouštění velmi malého zlomku jeho původního dluhu. On ale nechal svého dlužníka vsadit do vězení až do úplného vyrovnání celé dlužné částky.

Když se o tom dozvěděl onen král, velice se rozhněval. Dal si toho nemilosrdného služebníka zavolat, nazval ho zlým služebníkem a tázal se ho proč nedokázal odpustit, když jemu bylo tolik odpuštěno. Pak ho nechal dát do vězení, dokud nesplatí celý svůj dluh. Podobenství končí výkladem. Stejně tak bude s vámi jednat Bůh, jestliže ze srdce neodpustíte svému bratru.

Je zřejmé, že uvedený příběh vlastně vůbec není o penězích a dlužných částkách. Králem je Bůh a my jsme těmi služebníky. Naším dluhem je veškeré naše hříchy. Bůh pak od nás očekává, že budeme následovat jeho příkladu a odpouštět těm, kdo se provinili proti nám.

Odpouštění nemusí být snadné a vždycky se při něm vzdáváme něčeho, na co máme spravedlivý nárok. Stejně tak to bylo v Ježíšově podobenství. Šlo zde o ne zrovna malou částku. 50 000 Kč představuje pro spoustu lidí v současnosti nejméně roční úspory. Odpouštění také neznamená automatický návrat do původního stavu. Šlápne-li mi někdo na nohu a omluví-li se mi, já mu odpustím. To ale neznamená, že mě noha přestane okamžitě bolet. Někdy se šrámy na duši se hojí delší dobu než ty na těle.

Úplné odpouštění si může vyžádat delší čas. Chvíli může trvat, než si vše v sobě srovnáme a než dokážeme skutečně odpustit. Ale pozor na vědomé přijetí role oběti. V ní se můžeme nějakou dobu cítit poměrně pohodlně a prožívat soucit ostatních. Jenomže soucit časem vyprchá a jednou se stejně budeme muset vyrovnat s tím, jak nám bylo ublíženo. Je také dobré nepřeskočit závěrečnou fázi odpouštění. Je jí žehnání

tomu, komu jsme odpustili. Z vlastní zkušenosti vím, že právě žehnání pomáhá vyrovnat mé emoce s rozumovým rozhodnutím odpustit.

Odpustit rozhodně neznamená danou věc popřít nebo jak se jinak říká, zamést ji pod koberec nebo nechat ji „vyšumět“ do zapomnění. Pokud se o to pokusíme, může to na nějaký čas fungovat. Potom přijde něco, co koberec nadzvedne a hle vše je zpátky, možná s trochu méně ostrými konturami, ale opět v plné síle. Tvářit se, že se „nic nestalo“ není odpuštění. Předstupněm odpuštění je uznání, že mi opravdu bylo ublíženo. U odpuštění nejde o „shovívavost“, ale o skutečnou vinu, která narušuje vztah mezi dvěma lidmi.

Co ale mám dělat, když si ten, kdo mi ublížil svou vinu vůbec neuvědomuje nebo ji odmítá? Návod, jak postupovat mezi věřícími křesťany máme v oddílu Matoušova evangelia který předchází podobenství o nemilosrdnému služebníkovi.

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď. Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církve, ať je ti jako pohan nebo celník (Mt 18, 15 – 17).

Tím „ať je ti jako pohan nebo celník“ Pán Ježíš nemyslel „dívej se na něj svrchu“, ani „tvař se, že neexistuje“. Zkusme se sami sebe zeptat, jak se Ježíš stavěl k pohanům a celníkům. Jistě neschvaloval jejich bezbožnost, ale snažil se je přivést k Boží lásce. Mimo společenství křesťanů může být vyřešení provinění proti nám mnohem obtížnější a někdy prakticky nemožné. Jsem toho názoru, že i jednostranné odpuštění jenom z mé strany je mnohem lepší než nechat se zamknout do dlouhodobé nenávisti, která bude ničit můj život.

Stejně jako v Ježíšově podobenství se naše odpuštění může týkat skupiny lidí. Nemilosrdný služebník měl přece být prodán do otroctví i s celou rodinou a královo odpuštění se tedy netýkalo jen jeho. Také se dá říct, že naše odpuštění druhému člověku je „dobrou reklamou“ Božímu království. Někteří začínající křesťané mají potíže s přijetím Božího dokonalého odpuštění, dokud nezískají zkušenost s odpuštěním od jiného člověka.

Odpustit znamená rozhodnout se, že chci odpustit, zřeknout se odplaty a danou věc už nepřipomínat. Když odpouštíme, nebudeme se dožadovat toho, aby nám viník vynahradil způsobenou bolest nebo ztrátu. Odpuštění začíná od mého rozhodnutí, že chci odpustit, a to často navzdory emocím, které mě vedou opačným směrem. Máme v sobě velice silnou touhu po spravedlivé odplatě, která ani tak neslouží spravedlnosti samotné, jako spíše naší sebeobraně. Z toho vyplývá, že odpuštění je vlastně v dokonalém souladu s příkázáním „milovat bližního svého jako sebe sama“. Z vlastní zkušenosti také považuji za velice prospěšné, pokusit se podívat se na danou věc „očima mého viníka“. Z jiného úhlu pohledu může vše vypadat dost odlišně. Často bývají zranění oboustranná a vzájemné odpuštění je na ně tím nejlepším lékem.

Může se mi stát, že mi to, co se stalo, bude připadat jednoduše příliš. To přece nedokážu nikdy odpustit! Pak je na místě otázka, zda jsem dokázal opravdu naplno přijmout odpuštění od svého Pána. Zda jsem dokázal pochopit, jak velký byl můj dluh vůči němu a jak draze byl vykoupen. Odpuštění přijaté od Boha je přesně tím, co mě uschopňuje odpustit druhým. Odpouštíme ostatním lidem ne proto, aby nám odpustil Bůh, ale právě proto, že On nám v lásce odpustil. A pro všechny, kteří toto odmítají je zde varování na konci Ježíšova podobenství. Bůh vám neodpustí, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru. Boží odpuštění nelze zlehčovat naší neochotou odpouštět ostatním lidem.

Položme si otázku: Proč po nás Bůh chce, abychom odpouštěli našim viníkům? Přece ví, jak je to těžké, jak to někdy skoro nejde. On nás přece dokonale zná a proto ví jaké vnitřní boje musíme podstoupit. On ví, jak někdy bolí, když rozumově a poslušni jeho příkazu chceme odpustit, ale zároveň pocítujeme silnou touhu všechno vrátit i s úroky nebo to nechat raději odejít do zapomnění. Věřím, že Bůh nás chce vnitřně uzdravit a chce také uzdravit naše vztahy. Cesta k našemu uzdravení začíná jeho odpuštěním a také tím, že odpouštíme těm, kdo se provinili proti nám. Na závěr bych vám všem chtěl do nového roku popřát více vzájemné lásky a více ochoty odpouštět jedni druhým.

Amen